

УДК 94 : 327 (23+73)

DOI: <https://doi.org/10.33782/2708-4116.2024.2.266>

*Ірина Габро**

ІСТОРІЯ ФОРМУВАННЯ КИТАЙСЬКОЇ ДІАСПОРИ У США

Анотація: *Статтю присвячено аналізу процесу формування китайської діаспори у США. Китайська імміграція до Сполучених Штатів Америки має довготривалу історію та бере свій початок з XVIII ст. У статті розкрито основні етапи формування китайської діаспори у США. Автор виокремлює три ключові хвилі китайської міграції до США: перша хвиля бере початок із середини XIX ст. до 1949 року; другий етап китайської імміграції до Сполучених Штатів тривав з 1949 до 1970-тих років; третя хвиля китайської імміграції на територію Сполучених Штатів охоплює період від 1980 року до сьогодні. Основними особливостями формування китайської діаспори у США стали наслідки тимчасового економічного спаду на території КНР після культурної революції, спроби вищого класу китайського населення забезпечити кращу освіту для наступного покоління, занепокоєння з приводу повернення території Гонконгу до Китаю, спроби підвищити свій рівень доходів, ліберальна політика США щодо китайських мігрантів, які стали учасниками та свідками політичних негараздів всередині КНР, нестачі свободи слова на батьківщині.*

Ключові слова: *діаспора, США, Китай, міграція, китайська діаспора*

Постановка проблеми. Історія китайської діаспори у Сполучених Штатах Америки довга та складна. Незважаючи на те, що китайські контакти з Північною Америкою відбулися ще в XVI ст., значної імміграції не було до середини XIX ст. Сплеск імміграції до Сполучених Штатів спонукали два основні фактори - будівництво першої трансконтинентальної залізниці та каліфорнійська золота лихоманка. Згодом багато китайських іммігрантів оселилися на західному узбережжі країни, де велика кількість населення залишається і сьогодні, особливо в містах Сан-Франциско та Лос-Анджелес. Серед додаткових чинників були внутрішні розбрати в Китаї.

Відносини США та Китаю тривалий час носять складний і специфічний характер. Тому актуальним є аналіз історії формування китайської діаспори у США, адже китайська діаспора фактично є одним із інструментів реалізації зовнішньої політики урядом КНР.

Метою статті є дослідження історії формування китайської діаспори у США.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Історія формування китайської діаспори у США є предметом дослідження для багатьох американських і китайських дослідників. Так, варто виокремити роботи китайських науковців Х. Бяо та Л. Шенг, в яких розкрито ключові етапи китайської міграції до США. Проблеми дискримінації та нерівності китайських мігрантів у США розкривають у своїх роботах американський науковець китайського походження Дж. Куо та американська авторка В. Роуз. Окремо слід згадати працю американського науковця Дж. Місіуна, в якій не лише розкрито етапи міграції китайського населення до США, а й висвітлено вплив китайської діаспори в США на американський

* *Габро Ірина Володимирівна* – кандидат політичних наук, доцент кафедри міжнародних відносин та зовнішньої політики Чорноморського національного університету імені Петра Могили (Миколаїв, Україна);
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8215-7615>; e-mail: irngabro@gmail.com

погляд на Китай. Також слід відзначити працю американського вченого Д. Фуллбрука та спільну роботу К. Хупер і Дж. Баталової, в яких проаналізовано деякі аспекти китайської міграції до США й особливості життя китайських мігрантів у Сполучених Штатах. Українська наукова школа, на жаль, мало уваги приділяє дослідженню ролі та місця китайської громади у США загалом, та історії формування китайської діаспори зокрема.

Методи та прийоми дослідження. Методологічним підґрунтям дослідження стали принципи наукового пізнання – історизму, об'єктивності, системності, багатofакторності та детермінізму. Завдяки принципу історизму було проаналізовано особливості формування китайської діаспори у США. Істотну роль у дослідженні відіграє історичний метод. Завдяки використанню історичного методу досягається поглиблене розуміння особливостей формування китайської діаспори у США. Порівняльно-історичний метод було використано для визначення причин міграції з Китаю до Сполучених Штатів.

Вклад основного матеріалу. Загалом історія етнічних китайців у США, або як їх ще називають, китайських американців, умовно поділяється на три основні хвилі, перша з яких бере початок із середини XIX ст. до 1949 р. Вважається, що офіційно першими вихідцями з Китаю на території континентальних Сполучених Штатів були три китайських моряка, які прибули ще у 1785 р. на борту корабля «Паллас» у Балтимор (штат Меріленд). Але відліковою точкою еміграційної хвилі прийнято вважати 1830 р., адже саме тоді був зафіксований перший запис перепису населення США про кількість китайців в Америці. Більш масштабна імміграція китайських робітників почалася після Першої та Другої опіумних воєн.

Перші китайські іммігранти до Сполучених Штатів пережили значний культурний шок і виявили, що асиміляція була надзвичайно складною. Окрім мовних труднощів, вони зіткнулися зі значним расизмом і переслідуваннями з боку європейських американців. Ця ворожнеча значно посилилася у другій половині XIX ст., коли китайські робітники стали активно долучатися до американської промисловості. Ця ворожість переросла у повноцінний антикитайський рух, спрямований на скорочення китайської імміграції до Сполучених Штатів¹.

Китайські іммігранти у XIX ст. працювали робітниками, особливо чимала їх кількість була залучена в будівництво Центрально-тихоокеанської трансконтинентальної залізниці. Саме тоді посилилась китайсько-американська морська торгівля. Спочатку в Америку приїжджала лише незначна кількість китайців, в основному купців, колишніх моряків. У 1852 р. вже нараховувалось близько 25 тис., до 1880 р. – понад 300 тис. китайців. Приблизно десяту частину населення Каліфорнії складали вихідці з Піднебесної, всі вони в основному прибули з шести районів провінції Гуанчжоу. Дійсно, саме цей регіон був густо заселений китайцями, адже вони хотіли розбагатіти в каліфорнійській золотій лихоманці 1849 р.²

Науковець Л. Луо відзначає, що саме китайці почали епоху будівництва залізниць. Компанія Central Pacific Railroad залучила близько 15 000 китайців для будівництва Трансконтинентальної залізниці. Окрім пошуків золота у Каліфорнії, багато китайців також

¹ Misiuna J. The Impact of the Chinese Diaspora in the U.S. on the American View of China. *International Studies. Interdisciplinary Political and Cultural Journal*. 2018. № 22 (1). P. 156.

² Biao X. Emigration from China: A Sending Country Perspective. *International Migration*. 2003. № 3. P. 27.

приїжджали на Гаваї як контрактники, щоб працювати на плантаціях цукрової тростини. Китайці також працювали дрібними торговцями, садівниками, домогосподарками, прачками, фермерами³.

У той час як промислові роботодавці прагнули отримати цю нову та дешеву робочу силу, звичайна біла громадськість була обурена присутністю цієї «жовтої небезпеки». З самого початку китайці зіткнулися з расизмом осілого європейського населення, який включав масові вбивства і тиск на китайських мігрантів у так званих китайських кварталах. Незважаючи на положення про рівне поводження з китайськими іммігрантами, у 1868 р. був прийнятий Берлінгеймський договір⁴, який вводив санкції взаємної еміграції між двома країнами.

Опозиція була настільки вороже налаштована, що в 1882 р. Конгрес Сполучених Штатів прийняв Китайський закон про виключення, який забороняв імміграцію з Китаю протягом наступних десяти років. Цей закон був пролонгований Законом Гірі у 1892 р. Китайський закон про виключення розглядається як єдиний американський закон, який колись запобігав імміграції та натуралізації на основі раси. Зазначені закони не лише запобігли новій імміграції, але й принесли чимало незручностей і страждань громадянам, що вже прибули до США, оскільки вони запобігали воз'єднанню тисяч китайських сімей. Більше того, були прийняті закони про боротьбу з одруженням китайських чоловіків на білошкірих жінках. Окрім того, китайці у Сполучених Штатах перебували у набагато гіршому становищі, ніж більшість інших етнічних меншин, вони повинні були платити спеціальні податки (всі іноземні шахтарі повинні були платити податок у розмірі 20 доларів на місяць). Дані утиски, у свою чергу, призвели до створення, об'єднання та співпраці багатьох китайських благодійних асоціацій і товариств, які існували у Сполучених Штатах до ХХ ст. як необхідна умова як для взаємної підтримки, так і для виживання.

На початку ХХ ст. генерал-хірург Уолтер Вайман попросив проголосити у Китайському кварталі карантин через спалах бубонної чуми, що поширився у Сан-Франциско 1900-1904 роках. Жителі Китаю, підтримувані губернатором Генрі Гейджем і місцевими підприємствами, боролися з карантинном у численних федеральних судових баталіях, стверджуючи, що морська Лікарняна служба порушує їх права в чотирнадцятій поправці, і в процесі почали судові позови проти директора карантинної станції в Сан-Франциско. Станом на 1910 р., чисельність китайського населення в США складала 94 414 громадян із загального населення 92,2 мільйона⁵.

У 1917 р. на території США було прийнято закон, що обмежив імміграцію азіатських осіб та забороняв в'їзд аборигенів із «забороненої зони», забороняв китайцям займати спальну кімнату більш ніж 14 м³ на одну особу, який змусив китайців з довгим волоссям сплачувати податок або зголити його. Цей закон був повністю скасований лише у 1950-х роках. Одним з небагатьох випадків, коли китайська імміграція була дозволена в цей період, були «китайці Першинга», яким дозволили емігрувати з Мексики до Сполучених Штатів незадовго до Першої світової війни, коли вони допомагали генералу Джону

³ Luo L. The History of Chinese Immigration to the U.S. URL: <https://bit.ly/4bdhyBn>

⁴ Burlingame Treaty of 1868. *United States History*. URL: <https://www.u-s-history.com/pages/h736.html>

⁵ Chinese journey to America. *Angel Island Immigration Stations Foundation*. 2015. URL: <https://www.aiisf.org/history>

Першингу в його експедиції проти Панчо Вілья в Мексиці. У 1924 р. для регулювання китайської імміграції в Сполучених Штатах на американсько-мексиканському кордоні був створений Прикордонний патруль США, який забороняв в'їзд китайським дружинам американських китайців. До 1930 р. китайське населення в США склало 102 159 із загального числа 123,2 млн. осіб⁶.

Також варто сказати і про труднощі, з якими зіштовхнулися діти китайських мігрантів у США. Досвід дітей китайських іммігрантів виявив протиріччя в їхніх знаннях, коли вони намагалися вирішити конфлікт між своїми ідеалістичними очікуваннями щодо рівності в Америці та реальністю їхнього повсякденного життя. У 1924 р. анонімний китайський іммігрант розповів інтерв'юєру, що будучи хлопчиком у Китаї, він дізнався, що Америка – це чудове місце для життя, де всі мають достаток і щасливі. Він з нетерпінням чекав поїздки на «Золоту гору», щоб зустріти чудових людей, про яких він так багато чув. Хоча він висловив загальне задоволення своїм досвідом в Америці, він розповів інтерв'юєру, що був шокований, зіткнувшись з дискримінацією. Невдовзі після прибуття він зрозумів, що американці сприймають китайців як щось інше та придатне лише для кухарів, садівників, пралень і для ремонту стільців. Через упередження китайські іммігранти мали обмежені можливості працевлаштування в Сполучених Штатах⁷.

Діти китайських іммігрантів також стикалися з явною дискримінацією у вигляді сегрегованих приміщень. Загалом, слід відзначити, що у XIX – на початку XX ст. китайців не вітали у ресторанах і театрах у США, які обслуговували білих людей, китайським іммігрантам могли відмовити в доступі до місцевих підприємств.

Сегреговані школи ще більше показали ступінь ворожості та расизму, з якими стикаються китайські діти. У 1860 р. законодавчий орган штату Каліфорнія прийняв закон, який забороняв китайським дітям відвідувати школу з білими дітьми. До 1870 р. в новому державному законі про сегрегацію китайці взагалі не згадувалися. Чергуючи періоди суворого та слабкого дотримання до повного нехтування новими шкільними законами, китайська громада звернулася до місіонерських шкіл і приватних репетиторів, щоб доповнити освіту своїх дітей⁸.

У 1884 р. китайське подружжя Сан-Франциско, Мері та Джозеф Тейп, намагалися записати свою доньку Меймі Тейп до місцевої державної школи для білих. Коли школа відмовилася зарахувати Меймі як ученицю, Тейпи передали свою справу до суду. У Тейп проти Херлі, Верховний суд штату Каліфорнія виніс рішення на користь родини Тейп, стверджуючи, що Меймі Тейп мала право відвідувати школу, оскільки жоден закон не забороняв китайцям ходити до школи з білими. У відповідь на це законодавча влада штату прийняла новий закон про сегрегацію штату, а Управління освіти Сан-Франциско відкрило окрему державну школу спеціально для китайських дітей у китайському кварталі Сан-Франциско в 1885 р. Нарікаючи на якість освіти в китайській школі, батьки продовжували

⁶ Ibid.

⁷ Rouse L. W. *Between Two Worlds: Chinese Immigrant Children and the Production of Knowledge in the Era of Chinese Exclusion. Know: A Journal on the Formation of Knowledge*. 2019. Vol. 3, N. 2. P. 263-282. DOI: <https://doi.org/10.1086/704718>

⁸ Ibidem.

оскаржувати сегрегований шкільний закон у XX ст.⁹ Проте суди постійно ухвалювали рішення на користь сегрегації. Незважаючи на юридичні та політичні виклики закону з боку китайсько-американської громади, закон про сегрегацію в школах офіційно залишався законом країни до 1947 р.

Важливим для двосторонніх відносин став 1941 р., коли Сполучені Штати оголосили війну після нападу японців на Перл-Харбор, де Китай виступив союзником США. Вже 1943 р. Конгрес скасував всі китайські закони про виключення, надав китайцям право стати натуралізованими громадянами і дозволив 105 китайцям іммігрувати в США кожен рік. До армії США було залучено більше 20% китайських чоловіків, що проживали у країні. Через 2 роки після закінчення війни, вступив у дію Закон 1945 року Про наречених війни, що дозволив імміграцію іноземних дружин, чоловіків, наречених і дітей військовослужбовців армії США, після чого 6 тис. китайських жінок в'їхали на територію Сполучених Штатів в якості дружин китайських американських військовослужбовців.

Другий етап китайської імміграції до Сполучених Штатів тривав з 1949 по 1970-ті роки. Даний період був зумовлений наступними причинами: по-перше, саме 1 жовтня 1949 р. було проголошено Китайську Народну Республіку, а по-друге, китайці вже мали право в'їжджати на територію Сполучених Штатів безперешкодно, оскільки вважалися союзником країни та зробили чимало для перемоги США у Другій світовій війні. У цей час уряд США надає статус біженця близько 5 тис. високоосвіченим китайцям після того, як Китай створив комуністичний уряд. Прийнятий закон Про Центральне розвідувальне управління заохотив китайських вчених, інженерів і фізиків іммігрувати до Сполучених Штатів в інтересах національної безпеки США¹⁰.

Закон Уолтера-Маккарена 1952 р. про імміграцію та натуралізацію скасував Азіатський закон про виключення 1924 р. Невеликому числу азіатів було дозволено іммігрувати до Сполучених Штатів та отримати статус громадянина держави, а наступного року закон Про допомогу біженцям надав необмежені імміграційні візи китайським біженцям. Ще через 6 років уряд США здійснив восьмирічну «програму визнання», що була покликана заохочувати нелегальних китайських іммігрантів розкривати дані про тих громадян, хто проживав у країні нелегально. У 1965 р. був прийнятий новий закон Про імміграцію, який ефективно усував расові упередження з імміграційних законів Америки. 1968 р. студенти Сан-Франциського та Каліфорнійського університетів у м. Берклі страйкували за збільшення програм щодо дослідження меншин у місті та країні. Зазначені програми мали бути присвячені історії імміграції та етнічному досвіду американців азіатського походження і китайців. Тим часом, китайське населення продовжувало зростати і в 1970 р. становило 237 292 осіб із загального числа громадян США у 179 мільйонів.

Значний приплив іммігрантів з материкового Китаю до США стався аж 1978 р. після рішення Китайської Народної Республіки скасувати міграційні обмеження та відкрити свою економіку для світових ринків¹¹.

⁹ Kuo J. Excluded, Segregated, and Forgotten: A Historical View of the Discrimination against Chinese Americans in Public Schools. *Chinese America: History and Perspectives*. 2000. January, № 14. P. 42.

¹⁰ Second Sino-Japanese War. *Encyclopedia Britannica*. URL: <https://bit.ly/3w7CU3M>

¹¹ Hooper K., Batalova J. Chinese Immigrants in the United States. *Migration. Policy Institute*. 28 January 2015. URL: <https://bit.ly/3UGhvI0>

Третя хвиля китайської імміграції на територію Сполучених Штатів охоплює період від 1980 р. до сьогодні. Причинами третьої хвилі стали економічний спад на території КНР після культурної революції, спроби вищого класу китайського населення забезпечити кращу освіту для наступного покоління, а також чималі занепокоєння з приводу повернення території Гонконгу до Китаю. Емігранти третьої хвилі у своїй більшості складалася з іноземців, які не мали документів, але вирушили до Сполучених Штатів у пошуках роботи. Ці іноземці, як правило, зосередилися у великих міських районах, особливо у Нью-Йорку. У 1980-х рр. виникла проблема заклопотаності КНР з приводу витоку умів, оскільки аспіранти не поверталися в КНР із США.

Починаючи з 1990-х рр., демографія китайсько-американського співтовариства змістилася на користь іммігрантів з корінням у материковому Китаї, а не вихідців Тайваню та Гонконгу. Однак замість того, щоб приєднатися до існуючих китайсько-американських асоціацій, іммігранти створили нові культурні, професійні та соціальні організації, які виступали за поліпшення китайсько-американських відносин, а також китайські школи, в яких почали викладати спрощені китайські ієрогліфи та пінїнь. Наслідки тайванізації, зростання добробуту в КНР призвели до розколу старих китайсько-американських співтовариств. Китайське населення дуже швидко зростало: якщо станом на 1990 р., населення вихідців із КНР у США становило 1 млн. 645 тис. із загального населення у 248 млн., то вже в 2000 р. воно становило 2 млн. 849 тис. із загальної кількості 281 мільйонів¹².

Громадяни Китаю вже не одне десятиліття масово іммігрують до Сполучених Штатів Америки. Базовими об'єктивними причинами процесів китайської міграції на територію США стали політична, економічна та демографічна ситуації в країні. Можна виокремити низку причин масової міграції китайських громадян до Сполучених Штатів.

Перш за все, це історичні передумови, які тісно пов'язані з економічною складовою. Так, Китай не завжди був бажаним місцем для проживання китайців внаслідок не змоги громадянами себе економічно забезпечити. Більшість причин еміграції з Китаю до США склав заробіток. Прибувши на новий материк, вихідці швидко асимілювалися в економічне життя американців. Сприятливий клімат дозволив почати інтенсивне вирощування фруктів, овочів і квітів. На східному узбережжі США існував високий попит на цю продукцію. Однак поставки на ці ринки стали можливі тільки із завершенням будівництва трансконтинентальної залізниці, яку, до речі, будували вихідці з Піднебесної. Білі землевласники почали залучати тисячі китайських мігрантів до роботи на своїх великих фермах та інших сільськогосподарських підприємствах¹³. Багато з цих китайських робітників були досвідченими фермерами, чому Каліфорнійська фруктовая, овочева та виноробна промисловість повинна віддати належне.

Незважаючи на це, китайські іммігранти не завжди мали змогу володіти землею на території Каліфорнії, проте, вони часто виконували сільськогосподарські роботи за договорами оренди або за договорами про розподіл прибутку зі своїми роботодавцями. Багато з цих китайців родом з району дельти річки Перлинної на півдні Китаю, де вони

¹² Normalization of Sino-American Relations: 40 Years Later. *China File*. 2019. № 7.

¹³ World Migration in Figures. *United Nations Department of Economic and Social Affairs*. URL: <https://bit.ly/4a3dUsd>

навчилися обробляти родючі сільськогосподарські угіддя у недоступних річкових долинах. Це ноу-хау було використано для рекультивациі великих долин дельти річки Сакраменто та Сан-Хоакін. Тисячі китайських робітників зіграли визначну роль у будівництві великої мережі земляних дамб у дельті цих річок. Ці дамби відкрили тисячі акрів високо родючих боліт для сільськогосподарського виробництва. Завдяки участі в економічній сфері розвитку американського суспільства, китайці отримували чималі кошти, які згодом могли відправити й на батьківщину.

Економічне забезпечення новоприбулих осіб до США автор виділяє як окрему причину. Пошук роботи – це найпоширеніша причина для громадян і, зокрема, студентів. Вихідці з КНР використовують шанс влаштуватися на роботу та, можливо, у майбутньому отримати громадянство. Досить зручним для китайців тут є умови податкового законодавства в Америці: вищий клас платить мало податків, середній клас сплачує всі податки, а нижчий клас не платить ніяких податків. Китай має одну з найвищих податкових ставок, і якщо бізнес громадян досить великий, у них є високі шанси отримати американське громадянство¹⁴.

Третьою популярною причиною імміграції стали сімейні зв'язки – раніше сформовані та нові. Багато китайців емігрують оскільки їхні дідусі, батьки вже осіли в Америці. Беручи до уваги той факт, що не всі регіони КНР розвинені однаково потужно, багато громадян знаходять вихід саме в еміграції. До того ж, чимала кількість китайців вже мають свою власну справу або непогано влаштовані в одній з перших економік світу, що значно спрощує їх процес асиміляції. Цікавим є й той факт, що багато американських сімей всиновлюють китайських іммігрантів¹⁵.

За даними Департаменту державної реєстрації та нотаріату, який видав 6 500 віз китайським сиротам у 2014 р., більшість усиновлень іноземців походять з Китаю. З 1991 р. американці усиновили близько 55 тис. китайських дітей. Деякі громадяни Китаю нелегально іммігрують до США, тому що тут вже існують китайські громади¹⁶.

Ще однією формою міграції є фіктивні шлюби. За словами західних дослідників, даний спосіб застосовується для міграції до США та країн Західної Європи. Відзначаючи характерні риси міграції з Китаю, китайські фахівці особливо звертають увагу на високий ступінь організованості, наявність міжнародної мережі та масштабність цього явища. Все це наводить на думку про відсутність протидії даному процесу.

Однією з основних причин міграції громадяни визначають стан безпеки та захищеності у Північній Америці в усіх сферах суспільного життя. Правова система США широко сприймається як більш прозора та менш корумпована, ніж у Китаї. Багато китайців у цілому вважають США безпечним місцем для розміщення своїх грошей та інвестицій. Сюди ж варто віднести проблему забруднення навколишнього середовища. Дана загроза є дуже поширеною в Китаї, адже значно впливає на здоров'я людей. Громадяни Китаю не впевнені у тому, що КПК вирішить кризу в короткостроковій перспективі¹⁷.

Не можна не відмітити одну із провідних причин, що досить часто сприяє еміграції –

¹⁴ Fullbrook D. Chinese migrants and the power of guanxi. *Asia Times*. 2004. № 30. URL: <https://bit.ly/3y1yxYB>

¹⁵ Sheng L. Feifa yimin chansheng jizhi de yanjiu - yi Fujian ge an taicha weilie. *Qingnian yanjiu*. 2002. № 10.

¹⁶ Hooper K., Batalova J. Chinese Immigrants in the United States. Migration...

¹⁷ Peck S. The truth about Chinese travelers. *The Telegraph*. 2017. № 6. P. 3.

політичні події у країні, утиски, фізичні розправи та свобода слова. Америка розглядається багатьма китайцями як країна з вільним вибором релігії, статі, мови, культури та поведінки взагалі. Після того, як Ден Сяопін зробив спробу наблизити Китай на Захід, багато китайців змінили свій світогляд та зробили вибір не на постулати Комуністичної партії Китаю, а на демократичні основи США. Різанина на площі Тяньаньмень¹⁸, територіальні конфлікти із країнами-сусідами, міграційна політика КНР – всі ці причини неодноразово спричиняли вплив населення з Піднебесної.

До 2016 р. середньостатистичний громадянин Китаю навіть не мав права вирішувати, скільки у нього могло бути дітей. Показовим кроком американської демократії також став 1992 р., коли Конгрес прийняв закон, автором якого став конгресмен-республіканець Кріс Сміт, що надавав політичний притулок особам, які могли б довести, що їх рідні були змушені робити аборти або стерилізацію в результаті програм контролю населення. Закон не був ухвалений, проте в 1997 р. Комісія з питань імміграційних апеляцій прийшла до висновку, що право притулку буде надано, якщо чоловік зможе довести, що він зазнав переслідувань, або якщо його дружина була змушена зробити аборт або стерилізацію¹⁹.

Однією з базових об'єктивних передумов активізації процесів китайської міграції стала демографічна ситуація в країні, а саме, перенаселення. Високий рівень народжуваності, економічне зростання, поліпшення побутових і санітарних умов, відсутність будь-якого контролю за народжуваністю призвели до значного зростання кількості населення. Не дивлячись на спроби з боку держави зменшити приріст населення протягом останніх 30 років – проблема все ще залишається актуальною не лише для жителів Китаю, але й для держав, які приймають їх на своїй території.

Висновки. Отже, китайська імміграція до Сполучених Штатів Америки має довготривалу історію та бере свій початок з XVIII ст. Китайську міграцію до США прийнято поділяти на три основні хвилі: перша – найбільш тривала, що тривала у період 1830–1949 рр., головними причинами якої стали невдоволеність економічним становищем громадян Китаю, опіумні війни та її наслідки для китайських громадян. Зумовлена проголошенням Китайської Народної Республіки, друга хвиля міграції китайців до США тривала у період з 1949 по 1970–ті рр. Третя хвиля китайської імміграції триває з 1980 р. до сьогодні. Причинами цієї хвилі стали тимчасовий економічний спад на території КНР після культурної революції, спроби вищого класу китайського населення забезпечити кращу освіту для наступного покоління, а також чималі занепокоєння з приводу повернення території Гонконгу до Китаю.

Iryna Habro

The History of the Formation of the Chinese Diaspora in the USA

Abstract: The article is devoted to the analysis of the process of formation of the Chinese Diaspora in the USA. Chinese immigration to the United States of America has a long

¹⁸ Tiananmen Square Massacre. *Independent*. 2018. № 6. URL: <https://bit.ly/3WfBtuG>

¹⁹ Special Immigration Appeals Commission Act 1997. *Legislation governmental US*. URL: <https://bit.ly/4dn9QWq>

history and dates back to the 18th century. The article describes the main stages of the formation of the Chinese Diaspora in the United States. The authors distinguish three key waves of Chinese migration to the USA: the first wave dates from the middle of the 19th century until 1949; the second phase of Chinese immigration to the United States lasted from 1949 to the 1970s; the third wave of Chinese immigration to the United States covers the period from 1980 to the present.

The main features of the formation of the Chinese Diaspora in the United States were the consequences of a temporary economic downturn in the territory of the PRC after the Cultural Revolution, the attempts of the upper class of the Chinese population to provide better education for the next generation, concern about the return of the territory of Hong Kong to China, attempts to increase their income level. Hence the phenomenon of the outflow of minds from the Celestial Empire. Another feature was the liberal policy of the US towards Chinese migrants, who became participants and witnesses of political troubles inside the PRC, lack of freedom of speech in their homeland. Many Chinese move to the United States due to the fact that part of their family previously settled in these territories.

Keywords: Diaspora, USA, China, migration, Chinese Diaspora